Nr 62. ROK 1841. ŚRODA 17 MARCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztéry, numer pojedynczy groszy dziesięć.

Imiona Rzymskie
Jutro Gabryela.

Imiona Sławiańskie.
Jutro Boguchwał.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie zimna podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
6	27" 2''' 429	+ 1° 0	2, 22	Zachodni mocny	Pochmurno	Deszcz
16 2	3, 143	+ 4, 5	2, 58	Zpn zachodni średni	,,	Deszcz
10	4, 871	+ 0, 5	1, 66	Północny mocny	,,	

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 12 *Marca.* —

Na oryginale własną Jego Cesarskiéj Mości ręką napisano:

„Tak ma być“

W Petersburgu d. 28 listopada 1840 r.

Ustawa dla gimnazyum Realnego w Warszawie.

Cel, ustanowienie i skład.

§. Celem ustanowienia gimnazyum Realnego jest przysposobienie młodzieży do powołań przemysłowych. §. 2. Gimnazyum Realne ustanawia się w Warszawie. Nadto w miarę bliższego uznania potrzeby, jedna ze szkół obwodowych w guberniach zamienioną być może w szkołę Realną, Plan nauk, w tym ostatnim Instytucie, zastósowany będzie do okoliczności miejscowych. §. 3. Gimnazyum i szkoła realna zakładają się za upoważnieniem ministra oświecenia narodowego i zostają pod władzą kuratora okręgu naukowego warszawskiego. §. 4. Do zarządu gimnazyum i wykładu w nim nauk naznacza się dyrektor, inspektor, nauczyciel Religii ze stanu duchownego i określona liczba nauczycieli. Jeżeli w gimnazyum znajdować się będą uczniowie różnych wyznań Chrześciańskich, wtedy według uznania kuratora naukowego, naznaczają się oddzielni dla każdego wyznania nauczyciele Religii. §. 5. Wrazie uznanéj potrzeby, kurator okręgu przedstawia władzy wyższéj a mianowicie przy gimnazyum realném kuratora honorowego, z osób przyczyniających się szczególnie do podniesienia przemysłu w kraju. §. 6. Dyrektora wybiera kurator okręgu naukowego warszawskiego, z osób posiadających prócz teoryeznych, praktyczne wiadomości nauk technicznych, tudzież odznaczających się dobrém postępowaniem i gorliwością w służbie. Zatwierdza go minister oświecenia narodowego.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

— *Londyn* 19 *Lutego.* —

Nazajutrz po wydaniu wyroku przez izbę parów, hrabia Cardigan z swoją żoną przybył na koncert w Drury Lane i został przyjęty sykaniem i krzykami które

trwały przez pół godziny, on jednak nie zdawał się zważać na to, a jego żona bawiła się nawet tém zamięszaniem.

Podług ostatnich doniesień z południowéj Ameryki obawiano się tam wybuchu wojny między Peru i Boliwją. Boliwja zagrożoną jest najściem nieprzyjaciół; wyższe stany niezadowolone są z rządu. Peruwjanie gotują się korzystać z tego wewnętrznego rozdwojenia. — Z Montevideo donoszą że Rivero dowiedziawszy się o zawarciu traktatu ż Francyą położył *embargo* na wszystkie okręta stojące w tamtejszym porcie, aby przeszkodzić udaniu się ich do Buenos Ayres. Ten środek rozciągnięty został do 300 okrętów kupieckich, między któremi znajdowało się 25 amerykańskich. Admirałowie angielski i amerykański wnieśli protestancyę przeciw temu *embargo*.

— *Konstantynopol* 15 *Stycznia*. —

Nakoniec odbyła się w wydziale spraw zagranicznych wielka konferencya w przedmiocie postanowień firmanu mającego być wydanym dla Mehmeda Ali i jego następców. Dnia 4 o godzinie 10 przed południem, Reszid pasza zagaił posiedzenie stosowną przemową. Oprócz posłów czterech mocarstw europejskich i Reis Effendego, obecnemi byli jeszcze następujące osoby: Risa pasza, nadochmistrz dworu J. Wysokości i dowódzca przybocznej gwardyi sułtana, Ahmed Fethi pasza, szwagier sułtana, Bogorides Xiążę Samos, wielki mufty, wielcy dygnitarze i ministrowie państwa, dwaj Kadiaskere i wielu wyższych urzędników tureckich. Pierwszy dragoman tutejszego rossyjskiego poselstwa prowadził protokół i służył za tłómacza w miejsce zmarłego przed kilku dniami pana Franceschi. Pierwszy punkt który oddany został pod rozwagę rozstrzygnięty został zgodnością głosów po małych uwagach posła angielskiego. Chodziło tam o charakter jaki mieć mają posłowie europejscy przy mającym się odbyć dywanie i czy co ma być przez portę względem Mehmeda Ali postanowione ma nastąpić pod czynnem współdziałaniem mocarstw, a zatém czy treść firmanu inwestytury ma być konferencyi angielskiéj przedłożoną, czy też reprezentanci czterech mocarstw mają się ograniczyć na udzieleniu rady. Rozstrzygnięto w duchu tego ostatniego, albowiem mocarstwa chciały porcie zostawić w sprawie téj zupełnie wolne pole. Następnie przystąpiono do roztrząsania szczególnych artykułów, które tu wkrótkości powtórzemy. Przebaczenie udzielone Mehmedowi Ali ma być rozciągniętém do jego dzieci. Wszystkie traktaty zawarte z obcemi mocarstwami wszystkie prawa krajowe już wydane albo mające być wydanemi rozciągnięte będą w takim samym sposobie do Egiptu, jak są rozciągnięte do innych prowincyi państawa tureckiego. Publiczne modlitwy w całéj przestrzeni paszostwa egipskiego mają się tak odbywać żeby w meczetach tylko imie sułtana, jako władzcy wiernych i następcy proroka wymieniane było. Prawo menniczne w całéj rozciągłości zachowane ma być sułtanowi. Przytém dołączono uwagę, iż ponieważ potrzeba handlu mogą wymagać modyfikacyi tego postanowienia, przeto łatwo będzie w każdym przypadku postanowić czy może być dozwolonem Mehmedowi Ali w sposób tymczasowy odbijanie pewnéj oznaczonéj summy pieniędzy. Równie wojsko jak wszyscy cywilni urzędnicy egipscy mają otrzymać takie same mundury jakie postanowieniem sułtana wprowadzone zostały albo w przyszłości wprowadzonemi być mogą. Liczbą wojska którą wolno jest vice-królowi utrzymywać nie ma przechodzić 25,000. Mianowanie oficerów do kapitana wyłącznie, pozostawione będzie vice-królowi a zaś mianowanie kapitanów tudzież innych wyższych oficerow, porta sobie zachowuje. Żołd wojska wymierzony ma być podług przyjętych przez portę zasad i na rachunek porty wypłacany, jeśliby porta pod swój zarząd wzięła administracyę finansów; przeciwnie zaś na rachunek paszy, jeśliby porta chciała mu zostawić jeszcze zarząd podatków i opłat.—Przyszła kolej na

finanse. Rozprawy nad tem zajmowały konferencyę przez kilka godzin i rady udzielane przez posłów, nie mogły się pogodzić. Niecierpliwie zatém ciekawi jesteśmy dowiedzieć się, jak porta w tym przedmiocie rozstrzygnie.—Już sześć dni upłynęło od tego posiedzenia, firman jednak dotychczas nie został ułożony. Utrzymują wprawdzie, że dziś jeszcze ma być wykończony i wysłany do Egiptu. Ale zważywszy ważność tego aktu, i jak niepewném jest przyjęcie jego w Egipcie, możnaby przygotować się na dalszą jeszcze zwłokę.

Inny korespondent donosi, o téj konferencyi w następujący sposób: „Mało bardzo okazało się niejedności w znacznéj części punktów. Do sprzeczki dały powód najprzód finanse. Trzy mocarstwa stałego lądu oświadczyły się za tém, że pobòr i użycie publicznych dochodów powinny zostawione być dziedzicznemu administratorowi lord Ponsonby zaś czynił przeciw temu silne zarzuty. Znana jest rzekł on nie nasycona chciwość Mehmeda. Nałożywszy mu oznaczony liczbami haracz, narazi porta poddanych jego na największe uciemiężenia. W żadnéj gałęzi administracyi w Egipcie nie jest tak naglącą potrzeba reformy, jak w finansach i wszystko inne uważane być może za rzecz podrzędną. Nie mogli się w tym względzie członkowie konferencyi zgodzić na jedno, ale dobrze zawiadomione osoby mniemają, że porta oświadczy się za stałym haraczem. Powtórna niezgoda powstała względem wojska. Jedna część doradzców oświadczyła się zatém, iż należy siłę zbrojną Egiptu, ograniczyć do 20,000 ludzi, drudzy mniemali, że to liczebne ograniczenie jest zbyteczném, więcéj stósowném byłoby do celu oznaczyć z ilu dusz jeden ma być brany do wojska. W Turcyi rekrutowanie odbywa się w stosunku jednego na stu, niechby więc dla Egiptu oznaczono jednego z dwóchset, co przy ludności około 4 milionów, wydałoby prawie ten sam rezultat. Reszid pasza zebrawszy niezgodne zdania, sądził, że te dwa projekta łatwo dadzą się połączyć i oba można wziąść za zasadę tak, aby jeden i drugi wzajemnie się ograniczyły. Trzecim punktem spornym były osoby należące do prawa następstwa i porządek w jakim mają po sobie następować. Najprzód niektórzy twierdzili, że ten porządek zawczasu powinien być oznaczonym. Lord Ponsonby żądał, aby sułtanowi pozostawiono prawo wybierania podług woli jednego z potomków na następcę Mehmeda Ali. Tureccy członkowie konferencyi zdawali się wszyscy zgadzać na ten pomysł.—Skoro firman zostanie podpisanym, osobny kommissarz ma udać się do Alexandryi dla udzielenia Mehmedowi inwistytury. Jeneralny konsul austryacki pan von Laurin prawdopodobnie powróci z tą kommissyą do Alexandryi.

— *Lima 25 Listopada.* —

Rzeczpospolita boliwijska znajduje się znowu w bardzo niespokojnym stanie i bliską jest nowéj rewolucyi, z któréj Peru zdaje się chce korzystać; słychać bowiem że Peru ma zamiar wypowiedzieć wojnę Boliwii, aby przezto połączyć się z jednem z walczących tam między sobą stronnictw.

Rozmaitości.

Zaszczytnie znany pisarz angielski pan Bulwer napisał nową sztukę, pod nazwą: „*Pieniądze,*“ którą w Londynie z wielkim oklaskiem i pochwałą przedstawiano. Rzecz zaś cała toczy się o dwie wielkie potęgi na świecie, o miłość i o pieniądze. Ewelin poczciwy, biedny młodzieniec, znajduje się wraz z Klarą Douglas, daleką swą krewną, u Sir Johna Vesej, także krewnego i bardzo bogatego. Oboje kochają się wzajemnie. Klara jednak nie chce pójść za swego kochanka, bo wie, że samą miłością żyć nie można. W tem umiera drugi wuj jego bardzo bogaty i robi spadkobiercą Ewelina pod warunkiem, aby się ożenił z Klarą lub Georgianą, córką Veseja. Pierwsza odmówiła mu już swéj ręki, on zaś za nadto

dumny, by drugi raz o nie prosić, daje jednak jéj 20,000 funtów szterl., jako legat po wuju. Georgiana tymczasem lubi się stroić, trzpiotać i nie ma dobrego serca. Stara się przecie Ewelin o nie podług woli testamentu, ale przestrzega, że jéj nie kocha. Georgiana nie obawia się tego, i jest pewną, że po ślubie nabędzie Ewelin do niéj przywiązania. Następują zaręczyny, Klara się martwi i to przekonywa Ewelina, że go kocha skrycie i stara się dla tego pozbyć w dobry sposób swéj narzeczonéj. Co robi? Udaje namiętnosć do kart i przegrywa cały majątek i długi zaciąga. Wierzyciele mają zamiar osadzić go w więzieniu, jeżeli 10,000 funtów szterl. nie zapłaci. Ewelin prosi o nie narzeczonéj, a ta o niczem wiedzieć nie chce i zrywa z nim wszelki związek. Klara zaś płaci skrycie te 10,000 funtów sztel. za niego. Rzecz się wyjasnia i bohater sztuki żeni się z Klarą. Krytyka angielska nader chwali całą sztukę i schlebia autorowi, iż przywróci dawną świetność dramatowi.

— Pewny Amerykanin zapytał się, gdy usłyszał iż dwie jego kuzynki poróżniły się, czy przezywały się brzydkiemi? Bynajmniéj, odpowiedziano. „Jeśli tak, rzecze, łatwo mi będzie je pojednać.“

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 16 do dnia 17 Marca.

Leneczewski Andrzéj ob., Treytler Ignacy ob., Zakrzeński Władysław ob., Dunikowski Wincenty ob., z Polski; — Tomkowicz Henryk ob., z Galicyi; — Szternberg Józef, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Jankowska Kassylda ob., Jastrzembski Jan ob., Szymkowski Ludwik ob., Błaski Alexander, Walewska Konstancya, do Polski; — Szletyński Ludwik ob., Darowscy Bolesław i Józef ob., do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1409.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, że w myśl uchwały Senatu Rządzącego z d. 8 lutego r. b. Nro 730, odbędzie się na dniu 23 marca, r. b. w godzinach przedpołudniowych w biórach Wydziału publiczna in minus licytacya dostawy 24 S. k. kamienia i 61⅔ S. k. zwiru na budowę drogi do cmentarza Jlnego cena do pierwszego wywołania dostawy jednego S. k. kamienia z wyłomem i opłatą olbory zł. 28; zaś jednego S. k. zwiru z rzeki Białuchy z pod Prądnika Czerwonego z wyarfowaniem i oddzieleniem grubego od drobnego zł. 10 naznacza się, wywołaną zatém zostaiue w stosunku dopiero oznaczonych cen summa ogólna za dostawę 24 S. k. kamienia i 61⅔ S. k. zwiru zł. 1288 gr. 20. na vadium każdy z pretendentów złoży zł. 130. O innych warunksch w biórach Wydziału każdocześnie wiadomość powziętą być może.

Kraków d. 5 marca 1841 r.

Senator Prezydujący,
KOPFF.

(2r.) Za Referedarza *Rajski.*

Dnia 18 b. m. i roku o godzinie 11téj z rana w wsi Łęgu w Okręgu M. Krakowa w domu pod L. 44 w dystrykcie Mogilskim w drodze exekucyi sądowéj sprzedane zostanie przez publiczną licytacyą zboże w snopkach jako to: Jęczmień owies i żyto mniéj więcéj kóp piętnaście, oraz siana mniéj więcéj centnarów sto; a następnie dnia 19 tegóż miesiąca i roku w Krakowie na targu bydlęcym o godzinie 11téj zrana sprzedanem zostanie przez publiczną licytacyą bydła rogatego sztuk cztery, oraz przed Sukiennicami tegóż dnia o godzinie 9téj z rana dwa wozy, różne żelaziwa i suknie, nakoniec d. 30 marca r. b. na targowisku końskiem odbędzie się licytacya koni czterech. Chęć licytowania mający na czas i miejsce oznaczone przybydź zechcą.

Kraków dnia 12 marca 1841 roku.

Borelowski, Kom. Sąd.

LOTERYA KRAJOWA.

W 933 ciągnieniu d. 17 Marca 1841 roku w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące numera:

41. — 57. — 46. — 13. — 50.

Przyszłe ciągnienie 934 przypada dnia 24 Marca 1841 r.